

MEMORANDUM

Van: Mr. A. F. K. Harogh

Datum: 29 april 1971
no. 371

Aan: M en T via S en DGPZ

cc: DIE
DEU
APOnderwerp: Ideeën President Pompidou

./.

Ten vervolge op mijn memorandum van 21 dezer no. 355, waarin ik U een eerste indruk gaf van de ontwerp-brief van Minister Thorn aan Minister Schumann inzake de ideeën van Pompidou moge ik U hierbij aanbieden een wat uitgebreider commentaar van Chef DIE, waarmee ik mij ten volle kan verenigen. Aangezien ons beider oordeel nogal afwijkt van de benadering van DGPZ moge ik U in overweging geven aan deze aangelegenheid spoedig een korte bijeenkomst te wijden teneinde na te gaan op welke wijze en in welke geest U op de Luxemburgse demarche zult willen reageren, alsmede over de informatie van de posten die het memorandum van DGPZ hebben ontvangen.

Voor bespreking op 12/5
M

MEMORANDUM

Van: Chef DIZ

Datum: 27 april 1971

Aan: DGES

nr. 365

Onderwerp: Commentaar op de ontwerp-brief van Minister Thorn aan Minister Schumann inzake de ideeën van President Pompidou

Blijkens zijn ontwerp-brief heeft Minister Thorn, evenals wij trouwens, weinig illusies over het belang van de losse opmerkingen die President Pompidou op zijn persconferentie van 21 januari maakte. Minister Thorn probeert zo mogelijk nog oppervlakkiger te zijn dan de Franse President in zijn benadering van de wezenlijke problemen, gaat enkele, door Pompidou tenminste nog gestelde problemen geheel uit de weg (o.a. de kwestie van het stemmen bij meerderheid) en geeft bij het ontwikkelen van eigen ideeën (o.a. voorzitterschap van de Raad in handen van Voorzitter Commissie) blijk van weinig begrip voor de institutionele opzet van de Gemeenschappen.

In het hiernavolgende wordt deze kritiek nader uitgewerkt.

Minister Thorn begint met de "werkhypothese" van de President te aanvaarden, "susceptible, en raison de son réalisme, d'inspirer avec fruit nos réflexions futures", dat de Europese regering moet voortkomen uit de nationale regeringen en niet uit de Europese Commissie. Hij weet uiteraard zeer goed dat het hier niet een Franse werkhypothese betreft, maar dat hiermede de kernvraag van de supranationaliteit wordt aangeraakt. Wat Pompidou met deze "werkhypothese" bedoeld heeft blijkt duidelijk uit de Franse omschrijving van de Europese regering die de heer Thorn zelf op pagina 1 geciteerd heeft: "le gouvernement de l'Europe ne peut sortir que de la réunion des gouvernements nationaux se mettant ensemble pour prendre des décisions valables pour tous". Men hoeft nog niet de Commissie als enig mogelijke nucleus van een Europese regering te erkennen om in te zien dat de geciteerde stelling in ieder geval slechts kan leiden tot een versterking van de intergouvernementele samenwerking en een verder terugdringen van de Commissie.

De vraag van Minister Thorn of de Europese ministers het embryo zullen vormen van een Europese uitvoerende macht, is dan ook slechts een retorische vraag, waarvan men de beantwoording tevergeefs probeert terug te vinden in de volgende alinea's. Of de Europese ministers de taak krijgen om de ministers van buitenlandse zaken te ontlasten of wel een algemene bevoegdheid, ook op het terrein van de vaktechnische ministeries, is voor de beantwoording van die vraag in ieder geval irrelevant. Het enige wat van belang is betreft de vraag of de Europese ministers instructies krijgen van de nationale regeringen. Zolang dit het geval is - en hierin stemmen Thorn en Pompidou overeen - is er van een Europese uitvoerende macht geen sprake.

De "oplossing" die Minister Thorn voorstaat, te weten een Raad van Europese ministers met een algemene bevoegdheid, die lid blijven van hun nationale regeringen, ontlast misschien de ministers van buitenlandse zaken, maar zal zowel voor de Permanent Vertegenwoordigers als voor de vakministers moeilijk te verteren zijn.

MEMORANDUM

Van:

Datum: 27 april 1971

Aan:

nr. 365

Onderwerp:

-2-

Nadat Minister Thorn door aanvaarding van de Franse ideeën betreffende de Europese "Regering" de positie van de Europese Commissie geen goed heeft gedaan, probeert hij dit in punt 2 te herstellen door wat deze positie betreft aan te dringen op eerbiediging van de verdragen. Hij vraagt zich vervolgens af of het voorzitterschap van de Raad van Ministers niet kan worden bekleed door de voorzitter van de Commissie. Helaas blijkt zijn voornaamste motief niet de versterking van de rol van de Commissie te zijn, maar de ontlasting van de ministers en nationale diensten van het voorzittend land. Hoewel men zich kan voorstellen dat Luxemburg het eens in de drie jaar op dit gebied moeilijk heeft, kan men daaraan toch niet de Commissie opofferen! Dat gebeurt nl door dit voorstel. De Voorzitter moet volgens Thorn neutraal zijn, zoals de S. G. van de NAVO, maar dat kan hij niet zijn want hij moet de voorstellen van de Commissie verdedigen die de Raad bespreekt. Verder mag hij geen "rôle prépondérante au sein du Conseil" hebben en allen maar de debatten leiden en de ministers van deze ondankbare taak verlossen. Een volstrekt onaanvaardbaar voorstel. Bovendien zal de vergelijking met een S.G. van een intergouvernementale organisatie alleen al voldoende zijn om menige Europeaan de koude rillingen en de Gaullisten enige vreugde te bezorgen.

Wat het Europese Parlement betreft, zou men in de bewoordingen van de heer Thorn een lichte kritiek op de ideeën van President Pompidou kunnen bespeuren. De President heeft nl gezegd dat "le jour où il y aura un véritable gouvernement européen, il faudra qu'il y ait un véritable parlement européen". Vóór die tijd ziet hij niet veel mogelijkheden voor het Parlement. Thorn daarentegen wekt de indruk dat hij het parlement geleidelijk wil versterken, ook voordat er sprake is van een Europese regering, al maakt hij niet duidelijk hoe dit kan. De benoeming van plaatsvervangende leden, die Thorn aan het slot voorstelt is, voorzover ik weet, nog nooit door de Europese parlementariërs zelf gepropageerd, maar het is misschien een manier om een enkele maal de fractieleiders naar Straatsburg te krijgen.

Een Europese week in ons eigen parlement lijkt me, naast het jaarlijkse debat over het jaarverslag en de vele begrotingsbehandelingen met Europese aspecten, nauwelijks nodig. Het nut van de gelijktijdigheid van dergelijke debatten in de Lid-Statens ontgaat mij bovendien.